

Załącznik Nr 1 do
Uchwały Nr 108/BS/2022.Zarządu
Banku Spółdzielczego w Trzebieszowie
z dnia 12 października 2022r

I. CELE I ORGANIZACJA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

Cele systemu kontroli wewnętrznej

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Trzebieszowie (dalej: Bank) określa organizację systemu kontroli wewnętrznej w Banku w ramach trzech linii obrony (trzy poziomy) w tym odpowiedzialność Zarządu i zakres nadzoru Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu.

1. Stosownie do postanowień Ustawy Prawo Bankowe art.9c ust.1, w Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem jest zapewnienie :

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Zasady funkcjonowania Systemu Kontroli Wewnętrznej

1. System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku oparty jest o :

- 1) Ustawę z dnia 29 sierpnia 1997r Prawo bankowe (z póź.zm.)
- 2) Ustawę z dnia 7 grudnia 2000r o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (z póź.zm.)
- 3) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021r w sprawie zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach
- 4) Rekomendacji H KNF dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach z dnia 17 kwietnia 2017r i zaktualizowanych Wytycznych SSOZ BPS dotyczących wdrożenia Rekomendacji H z grudnia 2020r.
- 5) innych powszechnie obowiązujących przepisów.

2. Na System kontroli wewnętrznej w Banku składa się :

- 1/ funkcja kontroli
- 2/ stanowisko ds. zgodności
- 3/ audyt wewnętrzny

Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się :
 - 1) mechanizmy kontrolne wbudowane w procesy funkcjonujące w Banku;
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych;
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:
 - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji produktu i usługi oraz opis systemu, procesu struktury organizacyjnej
 - 2) opis w formie Matrycy funkcji kontroli i powiązania celów ogólnych z procesami działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne, i kluczowymi mechanizmami kontrolnymi a także niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Organizacja Systemu Kontroli Wewnętrznej

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach (liniach obrony):

- 1) Poziom I (pierwsza linia obrony) – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku.
- 2) Poziom II (druga linia obrony) – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszej linii obrony m.in. stanowisko ds. kontroli wewnętrznej, stanowisko ds. zgodności, stanowisko ds. ryzyk.
- 3) Poziom III (trzecia linia obrony) to audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Poziom I (linia obrony)

1. Działanie pierwszego poziomu (linii obrony) w ramach systemu kontroli wewnętrznej obejmuje:
 - 1) stosowanie przez pracowników jednostek i komórek pierwszego poziomu (pierwszej linii obrony) odpowiednich mechanizmów kontrolnych.
 - 2) dokonywanie przez pracowników jednostek i komórek pierwszego poziomu (pierwszej linii obrony) w ramach obowiązków służbowych wynikających z regulacji wewnętrznych Banku lub ich zakresów obowiązków – niezależnego monitorowania poziomego (monitorowania w ramach pierwszego poziomu) przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez ich weryfikację bieżącą lub testowanie.

Poziom II (linia obrony)

1. Działanie drugiego poziomu (drugiej linii obrony) w ramach systemu kontroli wewnętrznej obejmuje:
 - 1) stosowanie przez pracowników komórek drugiego poziomu (drugiej linii obrony) odpowiednich mechanizmów kontrolnych,
 - 2) dokonywanie przez pracowników komórek drugiego poziomu (drugiej linii obrony) w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych wynikających z regulacji wewnętrznych Banku lub ich zakresów obowiązków niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez:
 - monitorowanie pionowe (weryfikacja bieżąca lub testowanie pierwszego poziomu przez poziom drugi),
 - lub monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie poziome w komórkach drugiego poziomu).

2. Kontrola realizowana na Poziomie II (druga linia obrony) to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska , m.in. stanowisko ds. kontroli wewnętrznej, stanowisko ds. ryzyk, stanowisko ds. zgodności podlegające bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku, niezależne od zarządzania ryzykiem i kontroli wykonywanych na poziomie I, z zachowaniem zasady braku konfliktów interesu w realizacji czynności kontrolnych.

3. Celem kontroli realizowanej na II poziomie jest ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych na poziomie I i poziomie II oraz ocena prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w działalności Banku.

4. W strukturach Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność stanowiska ds. zgodności.

- Poziom III (linia obrony)

1. Kontrola realizowana na Poziomie III (trzecia linia obrony) to audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS na mocy Umowy Systemu Ochrony oraz zasad w niej określonych.

3. Schemat struktury systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Trzebieszowie.

III Linia okresowe** **Audyt** Ocena zaprojektowania i efektywności kontroli: SSOZ BPS
Obrony **Wewnętrzny** zapewnienie oparte o ryzyko, konstruktywna krytyka oraz doradztwo

BADANIE AUDYTOWE

MONITOROWANIE POZIOME I MONITOROWANIE PIONOWE

II Linia Obrony	stałe* Stanowisko ds. kontroli wewnętrznej Stanowisko ds. zgodności , stanowisko ds. ryzyk oraz działania stanowisk, które zostały zidentyfikowane jako stanowiska Poziomu II	Zarząd Banku	RN/KA
---------------------------	---	-----------------	-------

MONITOROWANIE POZIOME

I Linia Obrony	stałe * pracownicy komórek/jednostek organizacyjnych w działalności operacyjnej Banku mający bezpośredni kontakt z klientami w celach biznesowych,	Zarząd Banku	RN/KA
--------------------------	---	-----------------	-------

* Kontrole wpisane w przebieg procesu, wykonywane regularnie

** Audyt realizowany przez komórkę audytu wewnętrznego w oparciu o Plan Audytu zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Spółdzielni

II ROLA ZARZĄDU BANKU, RADY NADZORCZEJ i KOMITETU AUDYTU

Zarząd

1. Zarządu banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, i stanowiskach organizacyjnych banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej
2. Zarząd banku ustanawia odpowiednie zasady projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku, w tym określić rolę komórek odpowiedzialnych za opracowanie projektu mechanizmu kontrolnego, jego zatwierdzenie oraz wdrożenie.
3. Zarząd banku odpowiada za zapewnienie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku.
4. Zarząd banku ustanawia odpowiedni zakres i kryteria niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmującego weryfikację bieżącą i testowanie.
5. Zarząd banku zapewnia funkcjonowanie w Banku matrycy funkcji kontroli oraz przypisuje odpowiednie zadania związane z zapewnianiem jej funkcjonowania.
6. Zarząd banku ustanawia zasady raportowania co najmniej o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania pionowego
7. Zarząd banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z komórką do spraw zgodności, komórką audytu wewnętrznego, a także dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
8. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
9. Zarząd banku określa rodzaje działań podejmowanych w celu usunięcia błędów wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące. Do środków naprawczych powinno należeć w szczególności projektowanie nowych i aktualizacja dotychczasowych mechanizmów kontrolnych (np. zmiana procedury, modyfikacja poszczególnych procesów, szkolenia).
10. Zarząd banku ustanawia kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, a następnie przedstawia je Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia.
11. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
 - 2) odpowiada za opracowanie polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
 - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu polityki zgodności, Zarząd podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
12. Zarząd banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 1, w tym ze szczególnym uwzględnieniem:
 - 1) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej,

- 2) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących
- 3) zapewniania niezależności komórce do spraw zgodności,
- 4) zapewniania odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników komórki do spraw zgodności.

Rada Nadzorcza

1. Do obowiązków Rady Nadzorczej należy nadzór nad wprowadzeniem skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od stanowiska do spraw zgodności, komórki Audytu wewnętrznego, Zarządu banku oraz Komitetu audytu.
3. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza:
 - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 2) zatwierdza politykę zgodności banku;
 - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
4. Rada Nadzorcza powołuje zgodnie z przepisami prawa „Komitet audytu”, któremu zleca bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej, w tym monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.
5. Rada Nadzorcza zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowione przez Zarząd.
Rada Nadzorcza corocznie dokonuje oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej po zaopiniowaniu przez Komitet Audytu.

Komitet Audytu

W Banku funkcjonuje Komitet Audytu powołany przez Radę Nadzorczą, do którego należą zadania m.in.

- 1) monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, na podstawie wyników badania sprawozdań finansowych,
- 2) monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej,
- 3) monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, z uwzględnieniem wszelkich wniosków i ustaleń Komisji Nadzoru Audytowego wynikających z kontroli przeprowadzonej w firmie audytorskiej;
- 4) kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz jednostki zainteresowania publicznego świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie;

- 5) informowanie rady nadzorczej o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Banku, a także jaka była rola Komitetu Audytu w procesie badania;
- 6) dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta, oraz wyrażenie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w banku;

Postanowienia końcowe

Niniejszy opis podlega cyklicznemu przeglądowi.